

77. Vanekov večer

Dr. Dušan Plut

KAKO NAPREJ – EKOSISTEMSKA DRUŽBENA UREDITEV,

**v četrtek, 8. junija 2023, ob 18. uri,
v PIŠK, Murska Sobota, Zvezna ulica 10.**

Dr. Dušan Plut: »Naša civilizacija je na razpotju, prvič so ogrožene eksistenčne razmere življenja človeške vrste in vseh vrst, ki živijo na tem planetu. Potrebujemo novo, ekohumanistično družbeno ureditev«; ob izidu svoje izjemno obsežne in celovite analize in vizije prihodnosti Ekosistemska družbena ureditev, marec 2023.

»Zgodba za 21. stoletje »mora« biti uspešna, ne moremo si več privoščiti novih spodletelih politično-ekonomskih, vojaških in okoljskih zgodb, dramatične družbene in medgeneracijske neenakosti, zloma planetarnega ekosistema, podnebne kaosa, militarizacije in vojn, pandemij ter krvavih revolucij. Za preživetje gre !«, opozarja dr. Plut.

Dr. Dušan Plut (1950), družbeno angažiran geograf, okoljevarstvenik, zaslužni profesor Univerze v Ljubljani, je bil redni profesor na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete in vodil katedro za varstvo okolja. Znanstvenoraziskovalno se ukvarja s problematiko degradacije in varstva okolja, vodnih virov in geografijo sonaravnega regionalnega razvoja. Je avtor več kot deset znanstvenih monografij in univerzitetnih učbenikov ter več kot tristo znanstvenih in strokovnih prispevkov v domačih in tujih revijah (**nad.: 2. stran**).

Njegovo življenjsko delo, sinteza njegove družbeno angažirane znanstvene ustvarjalnosti, izjemna analiza stanja in vizija prihodnosti, je nedvomno delo Ekosistemska družbene ureditve v dveh zvezkih (1800 strani), ki je izšla pri Znanstveni založbi FF v Ljubljani, marca 2023 – **je v e-obliki priloga tega vabila.**

Vabljeni in dobrodošli!

Predsednik uprave
Marjan Šiftar l. r.

Dr. Dušan Plut (1950), družbeno angažiran geograf, okoljevarstvenik, zaslužni profesor Univerze v Ljubljani, je bil redni profesor na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete in vodil katedro za varstvo okolja. Znanstvenoraziskovalno se ukvarja s problematiko degradacije in varstva okolja, vodnih virov in geografijo sonaravnega regionalnega razvoja. Je avtor več kot deset znanstvenih monografij in univerzitetnih učbenikov ter več kot tristo znanstvenih in strokovnih prispevkov v domačih in tujih revijah. Vodil je številne raziskovalne projekte, bil eden od pobudnikov za podiplomski interdisciplinarni študij Varstva okolja na ljubljanski univerzi, iniciativni član za ustanovitev Gibanja za trajnostni razvoj Slovenije in tudi njen predsednik. Svojo izjemno družbeno, strokovno in znanstveno utemeljeno angažiranost je še kako potrjeval tudi kot ustanovni predsednik Zelenih Slovenije in tudi v številnih konkretnih okoljskih projektih (tako je tudi sredi 80. let 20. stoletja skupaj s pokojnim Štefanom Smejcem in Vladom Kreslinom sodeloval pri akcijah proti gradnji murskih HE), na izjemno odgovoren način pa tudi kot član Predsedstva RS, za kar je bil izvoljen na volitvah aprila leta 1990 in kasneje tudi kot državni svetnik prvega sklica ter že več let kot član Sveta za varovanje okolja SAZU in njen svetovalec na področju okoljevarstva. Še kako je bil in je ostal povezan s svojo Belo Krajino in je častni občan občin Metlika in Semič. Za zasluge pri procesu osamosvajanja Slovenije ga je leta 1996 predsednik RS odlikoval z najvišjim državnim odlikovanjem, Zlatim častnim znakom svobode RS. Dr. Plut poudarja: »Pripotovali smo do civilizacijskega križišča, pretehtano moramo izbrati smer, pot in način potovanja za 21. stoletje. Bomo še naprej povečevali družbeno in geografsko neenakost ter izčrpavanje in degradacijo, samouničevanje našega globalnega doma? Ali temeljna protislovja lahko rešimo s prenovo kapitalizma, bo lahko postal dovolj okoljsko vzdržen, ekonomsko uspešen, medgeneracijsko in medvrstno odgovoren, pa tudi bistveno bolj pravičen in solidaren? Ali pa je treba nemudoma, vsebinsko revolucionarno, po demokratični poti začeti pospešeno graditi družbeno alternativo, novo družbeno ureditev? Družbeni red, ki bo segal onkraj kapitalizma, ampak v nobenem primeru ne bo ponatis realnega, državnega socializma 20. stoletja?...«

Na številne izzive 21. stoletja lahko človeštvo okvirno odgovori na tri načine:

- ohranja temeljne značilnosti prevladujočega obstoječega neoliberalnega kapitalizma;
- ekosistemsko in socialno »zmerno« preoblikuje obstoječi neoliberalni kapitalizem v ekososialni kapitalizem;
- z radikalno reformo (prehodno obdobje – ekososialni kapitalizem) uveljavlja novo ekosistemsko družbeno ureditev v obliki ekosolidarizma in/ali demokratičnega ekososializma.«

Dr. Plut se osredotoča na poskus iskanja odgovorov (na globalni, evropski in državni ravni) na tri temeljna vprašanja: »1. Katera so ključne zgodovinske podstati in gradniki obstoječe prevladujoče nesonaravne, nesolidarne, in krivične družbene ureditve;

2. Katere so ključne podstati in gradniki ekosistemske družbene ureditve, zasnovane na sonaravnosti, solidarnosti, pravičnosti, nenasilnosti;

3. Katere so ključne podstati in gradniki predlagane ekosistemske družbene ureditve – primer Slovenije in Evropske unije?«

 PLUT -
EKOSISTEMSKA DRUEKOSISTEMSKA DRU

 PLUT -
EKOSISTEMSKA DRUEKOSISTEMSKA DRU